

Jerry B. Jenkins

THE CHOSEN

ROMAN 2

Kom en zie

 NEEMA
books

Copyright © 2023 Uitgeverij NEEMA Books, Amersfoort

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een databank, of doorgegeven in welke vorm dan ook – elektronisch, mechanisch, gekopieerd, gescand of op enige andere wijze – behalve voor korte citaten in recensies of artikelen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 94 9292 572 5

NUR 302, 341

Vertaling: Jaël Vuijk

Vormgeving omslag: Studio Nijenhuis

Vormgeving binnenwerk: Studio Mol

De bijbelteksten in deze uitgave zijn afkomstig uit de NBV21, © Nederlands Bijbelgenootschap 2021, tenzij anders vermeld.

This Focus on the Family book was first published in the United States by BroadStreet Publishing Group, LLC, 8646 Eagle Creek Circle, Suite 210, Savage, MN 55378, with the title *Come and See*, copyright © 2022, by Jenkins Entertainment, LLC. Translated by permission.

www.thechosen.nl

www.neema.nl

Voor Arthur Taylor,
een christen in woord en daad en een voorbeeld,
en kapelaan van de Welland Canal Mission,
St. Catharines, Ontario, Canada

Gebaseerd op *The Chosen*, de meerdere seizoenen tellende tv-show die gecreëerd en geregisseerd wordt door Dallas Jenkins en geschreven door Ryan M. Swanson, Dallas Jenkins, en Tyler Thompson.

NOOT

The Chosen is gecreëerd door liefhebbers van en gelovers in de Bijbel en Jezus Christus. Ons diepste verlangen is dat jij zelf in de evangeliën van het Nieuwe Testament duikt en Jezus leert kennen.

En Natanaël zeide tot hem: Kan uit Nazaret iets goeds komen?
Filippus zeide tot hem: Kom en zie.

Johannes 1:46 (NBG51)

DEEL 1

DONDER

HOOFDSTUK 1

‘VOORDAT HIJ MIJ KENDE.’

Het huis van Johannes, Efeze, 44 n. Chr.

Rouw.

Het is de vijfde dag van de sjiivve. Johannes rouwt om ‘grote Jakobus’, zijn broer, die in opdracht van de Judese koning Herodes Agrippa is vermoord. In een poging wat afleiding te zoeken, heeft Johannes, de leerling van wie Jezus veel hield, de schamele aantekeningen opgediept die hij had bewaard uit de tijd dat de rabbi met hen optrok. Aangespoord door de recente moord op zijn broer is hij vastbesloten ze uit te werken, voordat hem en zijn medeleerlingen mogelijk eenzelfde lot treft. Om een zo volledig mogelijk relaas te kunnen samenstellen, heeft hij iedereen – vrienden en anderen die samen met hem en zijn broer drie onvergetelijke jaren met Jezus hadden doorgebracht – uitgenodigd om herinneringen te delen. Want de kerk, heel de wereld, moet het weten.

Overall in zijn eenvoudige woonkamer heeft Johannes stoelen en banken neergezet. Zouden zijn vrienden wel komen, vooral op een avond als deze? Natuurlijk waren ze erbij geweest op de begrafenis van grote Jakobus. Ze hadden bij hem en bij Jezus’ moeder gezeten die eerste avond. Het is niet gebruikelijk of vereist om ze nog een tweede keer in de zevendaagse sjiivve uit te nodigen, maar hij heeft hun deze keer om meer dan alleen steun en troost gevraagd.

Er hadden zich donkere wolken samengepakt aan het eind van de middag, in de verte waren er al bliksemflitsen te zien. Als zijn vrienden niet snel opschieten, komen ze in een enorme stortbui terecht. Behoedzaam doet Johannes de voordeur open, en meteen giert een koude windvlaag naar binnen. Hij moet de klink stevig vasthouden om niet met deur en al tegen de muur geblazen te worden.

‘Heb geduld,’ zegt moeder Maria, terwijl ze haar omslagdoek om haar hoofd drapeert. ‘Ze komen heus, dat weet je zelf ook. Het is pas het eerste uur van de avond.’

De stralende vrouw is bij Johannes komen wonen na de kruisiging van haar zoon, enkele jaren terug. ‘Vrouw, dat is uw zoon!’ had Jezus vanaf het kruis gezegd tegen haar. En tegen Johannes: ‘Dat is je moeder.’

Maria is ook daadwerkelijk als een moeder voor Johannes geworden, hij koestert haar, en zij hem. Door de jaren en de zorgen is haar haar grijs geworden, maar Johannes houdt van elke lijn en rimpel in haar kalme gezicht.

Maria legt haar hand op zijn schouder. ‘Doe de deur maar dicht,’ zegt ze liefdevol.

Terwijl hij hem dichtduwt, waait een windvlaag de kaars op de vensterbank uit, en buiten begint het te regenen.

‘O, nee hè,’ verzucht Johannes.

‘Maak je niet druk,’ antwoordt Maria. ‘Die mannen hebben de erbarmelijkste weersomstandigheden meegemaakt.’

‘Ja, maar Maria is er ook bij...’

‘Maria is een volwassen vrouw!’ zegt ze met een glimlach. ‘Ze heeft zich er vast op gekleed. Zorg jij maar dat het vuur flink brandt en dat het water voor hun moddervoeten klaarstaat.’

Een uur later is iedereen binnen – de natte kleren zijn uitgeslagen, de voeten gewassen en zij aan zij hebben de gasten zich om het vuur geschaard. Ondanks dat hij zich een beetje schuldig voelt, is Johannes vooral opgelucht en gesterkt door hun komst. De stemming is nauwelijks anders dan op de eerste avond van de

sjivve, maar zijn vrienden zijn duidelijk ook een beetje opgelaten, zoekend naar wat ze moeten zeggen of doen.

‘Ik wil vanavond alleen maar praten,’ zegt Johannes geruststellend.

Er hangt een bedrukte sfeer, maar Johannes moet redelijk hard praten om boven het geluid van de wind en het vuur uit te komen. Een kaars verlicht flakkerend de aantekeningen die voor hem op zijn schrijftafel liggen. ‘Ik stel vragen en maak wat notities.’

‘Over je broer?’ reageert Matteüs.

‘Hij beheerst natuurlijk mijn hele dag,’ antwoordt Johannes, ‘maar nee. Ik wil het graag hebben over Jezus. Om met jou te beginnen, Petrus, hopelijk vind je dat niet vervelend. Kun jij iets vertellen over je eerste ontmoeting met hem?’

Boven zijn grijzende baard lacht Petrus een rijtje tanden bloot. ‘Oef, dat was ver voordat hij mijn naam veranderde. Hmm. De eerste keer? Jij weet hoe de eerste keer was, Johannes. Je was erbij.’

‘Grapjas.’

Petrus zucht diep. ‘Ik zat op Andreas’ oude sloep. Ik had niet zo’n beste nacht gehad.’ Hij staart naar het plafond. ‘Ik had eerst niet eens door dat hij het was. Weet je nog? Ik dacht dat hij een Romein was die mijn leven de vernieling in zou sturen.’ Hij grinnikt en schudt zijn hoofd.

‘En toen? Wat gebeurde er daarna?’

Van begin tot eind brengt Simon Petrus verslag uit. Hoe hij Jezus’ goede raad in de wind sloeg, hoe hij die uiteindelijk toch opvolgde en vervolgens bijna kapseisde door het gewicht van de enorme visvangst. Dat hij voor Jezus op de knieën was gevallen en had gesmeekt: ‘Ga weg van mij, Heer, want ik ben een zondig mens.’ En dat Jezus hem had gezegd dat hij niet bang moest zijn, maar hem moest volgen en een visser van mensen moest worden.

Dan is Tomas aan de beurt. ‘Bij mij was het op een moment dat ik dacht dat mijn reputatie en carrière compleet in duigen

vielen.' Hij moet onbedaarlijk lachen. Johannes merkt dat het opschrijven van Tomas' verslag van de bruiloft waarop Jezus het huwelijk en de goede naam van Tomas en Rema redde, hem in deze rouwperiode toch een soort troost biedt.

Dan begint Natanaël. 'Mijn eerste ontmoeting? Toen Filippus zei: "Kom en zie zelf maar!" Dat heb ik gedaan.' Hij kijkt Johannes aan. 'Weet je, ik weet niet goed hoe ik het moet zeggen, maar het was alsof... alsof hij me al kende voordat hij me kende.' Natanaël zat destijds in wanhoop onder een vijgenboom, en de rabbi vertelde hem dat hij hem had zien zitten en wist hoe hij heette.

'En ik?' lacht Andreas. 'Ik stond naast Johannes de Doper...'

'Johannes de Engerd,' flapt Simon Petrus eruit, die waarschijnlijk even is vergeten waarom hij hier is.

'... en toen liep hij voorbij. Op dat moment zag ik hem voor het eerst. Johannes raakte helemaal in vervoering. "Ik zeg jullie," zei hij...'

"Ik eet een lekkere sprinkhaan", grapt Petrus.

Andreas geeft hem een por.

Typisch Simon Petrus, denkt Johannes.

Vlak voor Johannes zit Taddeüs, met naast zich 'kleine Jakobus'. 'Ik zag Jezus voor het eerst toen hij samen met de andere bouwlieden zat te lunchen. Hij was moppen aan het vertellen.' Hij moet grinniken bij de herinnering, maar wordt daarna ook overvallen door verdriet.

'Ik was op weg naar Jeruzalem,' begint kleine Jakobus, maar hij stokt ineens. 'Het spijt me. Ik vind het allemaal – ik vind het lastig om over hem te praten. Dan merk ik weer hoe erg ik hem mis.'

'Maar toch moeten we dat doen,' antwoordt Johannes.

'Dat weet ik wel. Ik – ik vertel andere mensen elke dag over hem. Maar zo hier, met jullie allemaal, die hem ook zo goed kennen... Dat vind ik moeilijk.'

Johannes kijkt Maria aan, die tegenover hem zit. De jonge vrouw is inmiddels een volwassen dame geworden, en het valt

hem op dat haar gezicht nog even mooi is als toen ze net van de demonen was verlost. 'Vertel jij eens over de eerste keer dat je hem zag?'

Maria glimlacht zelfbewust. 'Dat was in een taverne.' Ze knikt. 'Hij legde zijn hand op de mijne.' Kort kijkt ze op. 'Dat kan ook op een verkeerde manier opgevat worden, maar zo bedoel ik het niet. Schrijf dit anders maar niet op, Johannes. Ik wil mensen niet in verlegenheid brengen.'

'Ik weet nog niet precies wat ik allemaal in het verslag ga opnemen,' antwoordt Johannes. 'Maar ik schrijf eerst alles op.'

'Goed.' Maria vertelt verder over de vreemdeling die haar naam wist en haar leven volledig had omgekeerd – en die zichzelf daardoor kenbaar maakte als haar maker en verlosser.

Johannes wordt geraakt door het verschil tussen de Matteüs van nu en Matteüs, de belastinginner uit de tijd dat Jezus hem riep. Destijds liep hij in de duurste pakken alsof het niets kostte en zag hij er keurig verzorgd en geschoren uit. Nu siert een volle baard zijn gezicht en draagt hij even simpele en haveloze kledij als alle anderen.

'Het was op de vierde ochtend van de derde week van de maand Adar...' begint Matteüs, 'zo ergens rond het tweede uur.'

Matteüs zoals we hem kennen. 'Het hoeft niet zo gedetailleerd,' onderbreekt Johannes hem.

'Waarom mag het niet gedetailleerd zijn?' reageert Matteüs. 'Ik vertel het heel precies.'

Het verbaast Johannes niet; Matteüs is zelf ook bezig met een verslag. Stiekem is hij enorm benieuwd welk beeld naar voren zal komen uit Matteüs' enorm gedetailleerde schrijverijen. Maar voorlopig geniet Johannes van Matteüs, die omstandig vertelt hoe hij in diepe verwondering gehoor gaf aan de oproep van de meester om hem te volgen, en de Romeinse wacht in verbijstering achterliet door eenvoudigweg alles uit zijn handen te laten vallen en achter Jezus aan te gaan.

De laatste die Johannes het woord geeft, is Jezus' moeder

Maria. Ze gaat tegenover Johannes zitten met een vermoede blik. Ook haar stelt hij dezelfde beginvraag.

‘Mijn antwoord doet er misschien niet zoveel toe,’ antwoordt ze.

‘Brand los, moeder.’

‘Ik weet niet eens meer dat er een tijd was dat ik hem niet kende.’ Ze pauzeert even en kijkt Johannes nadenkend aan. ‘Ik voelde een klein schopje.’ Johannes pakt een leeg vel papyrus van de stapel en krabbelt iets met zijn rieten pen. ‘Ga verder.’

Maria aarzelt even terwijl ze hem aankijkt. ‘Mijn jongen, waarom doe je dit allemaal? En waarom nu?’

‘Omdat we ouder worden en onze herinneringen verva...’

‘Ik bedoel waarom nu, tijdens de sjivve?’

‘Omdat nu iedereen er is. Ik heb hun verhalen nodig, dus...’

‘Je moet rouwen, lieve Johannes.’

Hij durft haar niet aan te kijken. ‘Wat er met Jakobus gebeurd is, zal misschien met ons ook gebeuren. Wie weet óf en wanneer we elkaar weer zullen zien? Ik wil niet overhaast een heel boek schrijven; wat ik wel wil, is de ooggetuigenverslagen verzamelen nu we bij elkaar zijn.’

‘Maar Matteüs is toch ook al met iets dergelijks bezig?’

‘Ja, maar hij schrijft op wat hij zelf heeft gezien en wat Jezus tegen hem persoonlijk heeft gezegd. Ik was bij Jezus op plaatsen en momenten waar Matteüs geen weet van heeft. Ik was een van Jezus’ vertrouwelingen. Hij hield van mij.’

‘Hij hield van jullie allemaal,’ glimlacht Maria. ‘Jij voelt alleen de drang om er vaker over te praten.’

Dat kan Johannes niet ontkennen.

‘Ik bewaar de herinneringen liever in mijn hart,’ vervolgt Maria weemoedig, en Johannes schrijft ook dat op. ‘Je weet zelf ook dat, als je zou willen proberen al zijn daden een voor een op te schrijven, de wereld te klein zou zijn voor alle boeken die dan geschreven moesten worden.’

Johannes kijkt haar aan. ‘Hmm. Die schrijf ik zeker op, dat is

een mooie stelling. Weet u, moeder, als ik onze verslagen niet opschrijf, gaan ze zeker verloren. Jakobus zou het met me eens zijn geweest.'

Weer valt er een stilte. Dan zegt Maria ten slotte: 'Waar zullen we beginnen?'

'Nou, bij het begin uiteraard. Ik weet alleen niet precies welk begin.'

'Bij zijn geboorte?' polst Maria.

'Eerder.'

'Bij zijn voorvaderen dan?'

'Ik vermoed dat Matteüs dat wel zal doen.'

'Bij de profetieën dan maar?' probeert Maria. 'De belofte aan Abraham?'

Johannes knikt. 'Ik had inderdaad gedacht bij Abraham. Maar daarvoor is er ook al zoveel gebeurd.'

'Wie was er voor Abraham?'

'Noach.'

'En daarvoor?'

'De tuin.'

'Nou, dan begin je daar mee,' zegt Maria.

'Ik zou zo graag willen dat de mensen weten dat hij zoveel meer was dan alleen wat je kon zien of aanraken. Wat was er voor de tuin? "In het begin was de aarde woest en doods"...'.

Er klinkt een dreunende onweersklap en Johannes kijkt uit het venster. 'Als ik de donder hoor, moet ik altijd aan jullie tweeën denken,' verzucht Maria. Hoe vaak had Jezus de broers Johannes en Jakobus niet 'zonen van de donder' genoemd?

Johannes schudt zijn hoofd. 'Wat heeft hij allemaal wel niet van ons moeten verdragen... Het is raar dat we ons op een zeker moment niet meer zullen herinneren hoe zijn stem klonk. Dan is alles wat hij zei teruggebracht tot alleen maar woorden.'

'Hij heeft zelf gezegd dat het niet alleen maar woorden zijn, weet je nog?' zegt ze. "Hemel en aarde zullen verdwijnen"...'.

"Maar mijn woorden verdwijnen nooit."

‘Die blijven eeuwig,’ beaamt Maria.

Het onweer neemt toe en behoedzaam staat Maria op. ‘Je komt er wel op.’ Ze loopt om de tafel heen en masseert lichtjes Johannes’ schouders. ‘Neem er de tijd voor.’ Ze geeft hem een kus op zijn achterhoofd. ‘Ik ga mijn bed opzoeken.’

Terwijl Johannes naar buiten staart, komen een voor een ook zijn vrienden overeind om hun mantels te pakken. Hij is moe van deze beladen dag en van de herinneringen aan zijn broer. Bij het afscheid van de groep kan hij niet veel uitbrengen; een omarming en een knikje zijn het enige.

Hij gaat zitten bij zijn papyrusvellen en leunt achterover. De stroom herinneringen die op gang gekomen is, valt niet meer te stoppen. In gedachten is hij weer terug in die verachte stad Samaria, lang geleden. Hij loopt over een rotsig, uitgedroogd veld achter zijn broer aan. Jakobus doet zijn uiterste best om met een spijkerplank, verzaagd met een flinke steen, die aan een touw om zijn middel zit, voren te trekken in de aarde.